

ZGODNJA

DANICA.

Katolišk cerkven list.

Danica izhaja 1., 10. in 20. dne vsacega mesca na celi poli, in velja po postu za celo leto 3 gld., za pol leta 1 gld. 60 kr., v tiskarnici sprejemana na leto 2 gld. 60 kr. in na pol leta 1 gld. 30 kr., ako uni dnevi zadenejo v nedeljo ali praznik, izide Danica dan poprej.

Tečaj XVII.

V Ljubljani 1. velicega travna 1864.

List 13.

CVETLIČNIK ZA ŠMARNICE.

Šmarnice, Šmarnice! *)

Približal se je nam čez vse veseli čas, kterega so pobožni častivci Marije D. željno in z veseljem pričakovali. Cvetiči majnik je čas, Marii, naši ljubi materi v počesevanje darovan; čas ob katerem se prelepe Šmarnice obhajajo. Šmarnice so zares zdravilne rožice za vsacega človeka, za vsako dušno bolezen; pa tudi imajo toliko sladkost v sebi, kdor jih enkrat okusi, da potem vedno po njih hrepeni. Pri Šmarnicah zadobivajo grešniki spoznanje, pravični podporo k stanovitnosti v dobrem in pomoč, da se morejo serčneje vojskovati zoper skušnjave in vse navade hudobnega sovražnika. S prelepimi berili se budijo grešniki iz smertnega dušnega spanja, v vsih sercih se vnemajo dobri sklepi za novo življenje. Pri Šmarnicah se kaže vsakemu natančno in čisto ogledalo, de more spoznati svoje griunte in napake; z lepimi zgledi in čednostmi Marije in njenih pobožnih častivcev pa se vsi vabijo k posnemanju lepih čednosti, in kličejo se pod varstvo neomadežane Device Marije. Šmarnice so za vsak stan in za vse starosti zdravilne rožice; vsak se more ozdraviti, če je še tako bolan. Za kmetiški stan so pa še zlasti potrebne, ker ravno pri kmetih je nar več takih, ki brati ne znajo. Pridige, keršanski nauk dostikrat premalo umejo, prav radi, kar v cerkvi ob nedeljah slišijo, tudi v nedeljo pozabijo, in tako vedno le preradi v svojih napenostih živijo. Pri Šmarnicah se jim njih napake vse zaporedoma dan na dan pred oči stavijo, in živo pa prijazno in pohlevno se jim kaže, če v teh ali unih grehih živijo, če se ne spreobernejo, de bo žalosten njih konec, njih smert nesrečna. Lepi zgledi svetnikov in prijatelov Božjih pa jih zavračajo na zaupanje v Marijino pomoč in kažejo jim, kako veselo in prijetno je Bogu služiti. Res eni pravijo: za kmeta niso Šmarnice, nimajo časa vsak dan hoditi. Časa dosti je, pravim jest; le o pravem času je treba na kmetih to lepo opravilo vravnati, to je, zjutraj za časa, ker zjutraj se posebno v tem mescu pri kmetih družega ne zamudi, kakor malo spanca. Po nekterih krajih obhajajo Šmarnice pozno zvečer, kar je pa prav nevarno, ker kmalo ima tam hudoba svojo žetev. Zjutraj je pravi čas. Serce še ni tako razmišljeno in s skerbmi razdjano; Božja beseda pada na pripravno zemljo človeškega serca, in tako ložej kaj sadu rodi. Če bi se pa tudi kaj malega telesnega zamudilo, de se dušna hrana dobi, kaj je to? Koliko pa se zamudi duši zavolj telesne hrane in potrebe! Leta in dnevi pretečejo v telesnih skerbéh, duša pa ostane lačna in žejna. Prav radi so naši kmetje

vsak dan lanskega leta hodili k Šmarnicam; vsak dan je bila polna cerkev; in vendar niso nič zamudili; veliko več pa pridelali kakor druge leta. Kmetje, le radi hodimo k Šmarnicam; Marija bo že skerbela, de s tem ne bomo nič zamudili; temuč še le na dobičku bomo. To se je pri nas gotovo pretečeno leto že spolnilo. Žugale so nam mnogotere nesreče, oginj, suša, toča, kar se je od mnogih krajev slišalo. Nam je tudi žugala suša, slaba letina; ali malo nam je škodila. Večkrat so se pripodili črni oblaki in so nam pretili polje pokončati, posebno 4. mal. serpana, kateri dan je bil dosti faram prav nesrečen dan, so se grozne teme bile tudi k nam pripodile in so vse s strahom napolnile. Ali tudi ta dan smo bili obvarvani nesreče. In tako smo imeli dobro letino, de malokdaj tako, ktere res zavolj naših grehov nismo bili vredni; gotovo pa nam je usmiljena Mati Šmarniška to sprosila in hudo odvernila. Preljubi naši gg. dušni pastirji, če še kje ne obhajate lepih Šmarnic, prosim, nikar ne zamujajte zatega časa, dobre predobre paše, za vaše ovčice. Dneve in leta si prizadevate, de bi dobro pasli svoje čedice: ženite jih enkrat tudi na šmarniški pašnik. Gotovo jih boste v tem kratkem času prav dobro napasli, ker s to pašo, ki ima tudi iz Rima svoj blagoslov, je združena posebna pomoč neomadežane Device Marije. Ko bi se po kmetih povsod ta lepa pobožnost vpeljala, gotovo bi se grozne napake greha, posebno ponočevanje, manjšale, veselje do čednosti bi se množilo, česčenje neomadežane Device Marije rastlo, in po njenih prošnjah bi si pomoči in milost pridobili, katerih vsi brez razločka potrebujemo.

K. D.

Vojaki Marii za Šmarnice.

Spisal vojak Ant. K-r.

Kaj, Marija, ljuba Mati!	Zmage slavne lovoriko.
V šmarni venci hočmo djati	Srečo malo al veliko
Mi vojaki serčni ti,	Ti na šmarnični altar
Ker tud naša Mati si?	Denemo, Marija, v dar!
Tebi vsi se poklonimo,	Za krepost in za pravico.
Sablje, puške posvetimo,	Za nedolžnosti cvetlico
De stojmo za Božjo čast.	Vsak vojskuje se junak,
Greha taremo pošast!	Vsak življenje dá vojsak!

Ti pa sprosi, da bi v vsaki
Zgodi serčni bli vojsaki.
Hrabri, močni kakor grom.
Za cesarja, vero dom!

Marii Kraljici na Rožniku pri Ljubljani.

Spisal rokodelc S-r.

Cvetličnovenčana Kraljica,	Ki k Tebi kličemo. —
Nebeška Mati, zdrava Ti,	Preljuba Božja porodnica.
Oh hodi naša pomočnica,	Devica polna milosti!
Da se zveličamo	

*) Ta spis je iz priproste roko in kaže, kaj keršansko ljudstvo misli zastran tega Marijinega opravila. Vr.

Kdor se v nadlogah sem zateče,
Ter kliče, o Kraljica! v Te.
Odkrije serce tu boleče:
Si moč njegova Ti.
In Mati milosti.
Ker prosiš Sina zanj goreče,
Da ga težave zapusté.

Tud mi z zaupanjem hitimo,
Kraljica naša, k Tebi vsi.
Se v Tvoje varstvo izročimo,
In kličemo na glas:
Marija pros' za nas!
Da sveti raj si pridobimo. —
Sej pomočnica naša si!

Sej tu v prestolu svetlokrasnem
Zato kraljuješ z Detetom.
Da vernikom v življenju časnem
Si Mati vsih dobrot.
Ker hočeš pravo pot,
Ki pelje k domu vedno jasnem'
Nad zvezde, — nam popotnikom.

V svetišu zalem Te obdaja,
O Mati! truma angelska;
Cvetlične vence Ti podaja.
Da venčas Sinčeka
Preljubeznjivega.
Nad katerim večni Oče z raja
Dopadajenje vse ima. —

In se, o Mati rajskomila!
Boš milostno, zaupamo.
Za nas tud Sinčeka prosila.
Da ker je naš Rešnik.
Tud mili bo Sodnik.
Ko smertna ura nam bo bila.
Da srečno pridemo v nebo.

Marija cvetica *)

Spisal dijak † Nožarjev.

Razcveta se cvetica,
Nar lepsi zmed vsih:
Svitileji so nje lice
Kot zvezd nadzemeljskih.
Komur se solza vlija,
Ga rane več ne skle.
Če cvetka ta obsija
Bolečno mu serce.

Če ga sovražnik rani,
De hudo oboli;
Ga cvetje Nje obrani,
Da smerti ne modli.
Nam znana je cvetica
Nebeške milosti;
Prečista je Devica,
Marija se glasi.

Marija ljubeznjiva,
Izbrana lilija,
Neve-sta srnozljiva
Je svetega Duha.
Marii čista sije
Lepota iz Nje lice;
Prijetnisi ne dije
Nobena zmed cvetic.

Tolazi, Cvetka maja!
V dolini solz nam zdih;
Tvoj duh naj nas obdaja,
Kraljica cvetji vsih!
V skušnjav nevarni ječi
Nam sprosí mir, svetost;
Po smerti daj doseči
Izvoljenih sladkost.

Pozdravljen nam majnik!

Spisal služabnik in strežnik Mat. Sm—l—ar.

O zarija lepa se nam približuje,
ker majnik cvetlični se že naznanjuje.
In Zgodnja Danica se nam poročuje!

Zdaj stari in mladi in srednji ljudje,
kateri Marijo preserčno časte,
Naj v radosti novi se razvesele!

Ze zopet Marija Kraljica cveteča,
Med rožicami Smarnic na tronu sedeca,
Nam prosí, kar blagor za nas je in sreča.

O lepa prelepa si, roža Marija!
Vsih milost nebeških te solnce obsija,
Časti te vsih angelskih trum tovaršija.

Mladenci, device! vse milosti čas
Je majnik prijazni prinesel za vas:
V Marijo uprite ponižno obraz!

Kateri pri Bogu ste se zadolžili,
Tecite vsi k Materi grešnikov mili:
Sprosila vam bo, de se Bog vas usmili.

kateri pokore potrebni so zlo,
Zaupno naj v manjku k Marii teko:
Dosegla jim mir in zveličanje bo.

Nedolzni! studite posvetnost otožno;
Zvolite za Mater Kraljico si rožno,
De sprosí življenje vam vedno pobožno.

Otroci! vi drage ste rajske cvetlice,
Če var'jete čiste, nedolžne dušice:
Oklen'te se zvesto nebeške Kraljice!

Vsi stari, nadložni! tud vam je ta kraj
Presladko hladilo in milosti raj:
Le pridno hodite vse k Smarnicam zdaj!

Zdaj rožice vse pa naj lepo dišijo,
Veselo in zvesto naj z nami častijo
Naj lepši cvetlico: Kraljico Marijo.

Ta pesmica voši pa h koncu gredoč,
Naj bo, ko dušica z življenja se loč',
Nam Jezus, Marija in Jožef pomoč.

Marija Šmarniška naše pribežališe.

Spisal učitelj M. R—t.

O Marija, Dvica sveta!
Srečna ti si nad vse. —
Ti brez madeža spočeta,
Sprejmi naše Smarnice!

Mi smo grešniki nadležni,
Od skušnjav preganjani,
V dobrih delih zlo ubožni:
Prosimo, pomagaj Ti!

Kadar svet nas k grehu skuša,
Mi v Marijo kličimo;
Rada Mati nas poslusa,
Ko pomoči išemo.

O Marija, Ti sprosila
Milost boš pri Bogu zdaj,
V smertni uri pa spremila
K Jezusu nas v sveti raj.

Vetrenica *).

Spisal duhoven P—r—l

I.

Pokazala Vetrenica
Zdaj si, pomladna cvetlica,
Svojo vklonjeno glavó.
Rojstvo tvoje naznanuje,
De zmerzlina odjenjuje,
Hude zime več ne bo.

Med cveticami le ena
Si, enaka ti nobena
Ni v okrogu vse zemljé.
Zalo tamnomodro krilo
Drago hrani nam zdravilo,
Ktero tvoje ima sercé.

Lep ovratnik te obdaja,
Kakor plajšček granostaja, **)
Svetlobeli, ko srebro;
Serce dviga se iz krila,
Polno močnega zdravila,
Vse rumeno, ko zlato.

Radostno te ogledujem,
Moč zdravilno prečudujem,
Ki si jo delila mi!
Stvar si Bóžje le modrósti,
Nji gré čast na visokosti,
Ki jo je vlastila ti!

Lepši pa se nam razcveta
Se cvetlica, ki obeta
Dati jo cveteči maj!
Ta cvetlica je Marija,
Ktere večna domačija
Cvetni je nebeški raj!

Tu na zemlji ni ne ene,
Tudi v raju ni nobene
Nji enake bilo kdaj,
Moč nje čudno razglasiti,
In jo vsim priporočiti,
V pesmi bom poskusil zdaj.

Majnkova Cvetlica.

II.

Maja miljena cvetlica,
Rožic vsih nar lepši cvet,
Neomadežna Devica,
Naj te občuduje svet!
Zopet jameš nam cveteti,
In po milostih sloveti,
Ktere obilno nam delé
Tvoje materno roké.

Doli iz raja nam poslana
Cvetka bila si zemljé,
Moč zdravilna ti je dana
Nam za ranjeno sercé.
In v nebesa prenesena,
Veličastno presajena
V večno cvetni Bóžji raj,
Si še pomočnica zdaj.

*) Wiesen - Anemone, Pulsatilla, na Rusii „vetrenica,“ na Pivki „kotlica,“ Küchenschelle.

**) Hermelinmantel, na Českem in Poljskem „granostaj“ Hermelin, „velika bela podlasica.“

*) Po: „Es blüht der Blumen eine.“

Naj bi tebe vsi spoznali,
Kar na svetu jih živi!
Vredno slavo vsi dajali
Tebi, Božji Materi!
Dal te je sam Oče večni,
De te človek bi nesrečni —
Bodi dan al bodi noč —
Vérno klical na pomoč.

Kar je zagrešila Eva,
Zemlja polna je nezgód;
Solčna se svetlôba dneva
Ne pokaže jih povsód.
K tebi zdihnil sim v nebesa,
Ko se teža je kolesa
Že vertela mi na vrat,
Na ledini tistikrat.

Ti v trenutji pristopila
Na pomoč si tisti čas,
In življenje mi rešila,
Ko viselo je za las!
Naj očitno zdaj zapoje
Dolžno hvalo serce moje
Pomočnici ti v nebó,
Ki odnesla si koló!

K tebi, Materi premili,
Klical bom še zanaprej;
V dušni in telesni sili
Stoj na strani mi vselej!
Skrite kaži mi nastave,
In me vodi pota prave;
Prosi za-me, de kadaj
Pridem k tebi v cvetni raj.

Šmarnica prelepa Ti.

Spisal romarski duhoven M—č.

Šmarnica prelepa Ti,
Bela si cvetlica;
Znamnje si nedolžnosti.
Blaga nam rastlica.
Čast Bogú,
Svetemu,
Večnemu!

O Marija, Šmarnica!
V Tebi se radujem,
Moja si odžalnica,
Kadar kolj žalujem.
Naša vsa
Si Gospa
Smiljena.

Šmarnica, nebeški glas,
To si Ti, Marija!
Tvoj je bil, je čist obraz,
Z vencí Bog Te ovija.
Slava Ti
Naj doni
Vse strani!

Za Marijo Šmarnico
Tebi, Bog, bod' hvala!
Ti si obogatil Jo:
Nam bo pomagala.
Prosim zdaj,
Vsem nam daj
Sveti raj!

Majnikove svezdice.

X.

Na kvaterno nedeljo v postí (21. febr. 1864) gre Blaž Ebner, knap na Hrastniki v doljnem Štajarji, ob 11 uri ponoči od svojega dela proti domu. Ko pride na visoki most stranske železnice, sliši čudno kakor še nikolj poprej pod mostom vodó šumeti; postoji in posluša, ino ko voda le na moč šumi, hoče čez most pogledati, ali je mar povodenj nanagloma priderla? V tem pa, ko se nekoliko čez most nagne, se mu zdí, da mu je kdo obé nogi spodbil, pade z mosta sedem seznjev globoko v potok. Padši pa je bil zdihnil: „Jesus in Marija!“ In lejte čudo! mož je živ, in nobene rane nima; samo omoten je; leži kake pol ure v vodi, potem pa vstane ino gre proti svojemu stanišu. V zahvalo je bil te dni pri Devici Marii v Lankovici blizo Gradca božjo pot opravil, ino za terdo jo obljubil, da ga nihče več ne bo mogel posiliti, da bi kedaj več ob nedeljah ali svetkih težko delo opravljal.

Pervi dan tekočega mesca, bil je petek, se igrajo knapovski otroci na Hrastniki blizo železnice, ki peljá od cesarske železnice do hriba, iz kterega premog dobivajo, ino se menijo: da bo Martin Luter prišel, vse ljudi, tudi

otroke, v krivo vero posilil, zato ker v soli, ki jo tam imajo, se nič ne učijo kersanskega nauka, ampak samo le pisati, brati ino številiti. Desetletni dečko posluša, z glavo odmaja ino reče: „Jaz se pa rajši dam ubiti, kakor da bi lutriš bil!“ in glej! še tisti dan, malo ur poznej ino na ravno tistem mestu, kjer je fantek to izrekel, prileti tri funte težak ojster kamen od skale, katero so blizo tam razstreljali, fantu glavo pobije, ino mladi goreči spoznovavec v groznih bolečinah, pa poterpežljiv, na belo nedeljo zjutraj v Gospodu zaspi.

Iz Trebovelj 18. aprila 1864.

J. —k.

XI.

Znan je v cerkvi čč. gg. Ursulinarié v Ljubljani altar „M. D. sladkega mirú.“ Tukaj so verniki že marsiktero pomoč dobili od Boga na prošnjo Marije Device, ki je „mir kristjanov.“ Zapisnik poprejšnih časov (pričet 3. aprila 1738) med drugim to-le pripoveduje: Plemeniti gospej Nussdorfarci je bil njen sinček nevarno zbolel. Uzaljena mati, posebna prijateljica in goreča častivka te milostne podobe, ise pomoči pri tej svoji pomočnici, in obljubi da hoče prinesiti obljubno tablico v hvaležni dar. — Marija pobožno častivko usliši, otrok se ozdravi. Gospá ne pozabi obljube in precej da obljubljeni dar narediti. Ko je pa podoba še doma v stanici imela, jo obiše zdravniški dohtar in jo vpraša, kaj će s tem. Dobra gospa mu vse dopové, kako je bil undan njen sinček zadobil zdravje na prošnjo Matere Božje, in da se s to tablo hoče hvaležno skazati, svojo obljubo rešiti. Zdravnik jo pa zaverne rekoč, to so babje pobožnosti, otrok bi se pač bil lahko z natornimi pomočki ozdravil. — Berž ko po tem govorjenji zdravnik domu pride, ga kar neprevidoma v očeh tolíke bolečine napadejo, de pogled zgubi. V taki nesreči in silnem terpljenji pa v duhu spregleda, se skesa zavoljo prederznega govorjenja, tudi Marijo na pomoč kliče, in pošlje dar na njen altar. „Nato se mu je nekoliko zboljšalo, vender še ne vidi tako, kakor poprej.“ — pravi sklep te dogobe.

XII.

Dobrovski zapisnik. — L. 1668 je bil v Ljubljani fantič z visocega okna padel, — mati je zaklicala za njim: „Marija na Dobrovi ti pomagaj!“ In fantič se ni le samo nič poškodval, temuč kar sam je v stanovanje nazaj šel, de so se vsi čudili. —

Cvetlica za vsacega na dom ☉).

Sprejmite na dom seboj za perve Šmarnice prijazni lipov cvet, ali će vam je ljubši celo lipovo drevo. Uni mladenči v ognjeni peči v Babilonu velevajo, de naj „vse stvari Gospodove Gospoda hvalijo in povelečujejo;“ presodite torej doma do jutri, kako naj tudi lipa ta namen doseže, ta poklic spolnuje? Vidili bote, de vse, kar je in kar ima in pomeni lipa, je pripravno, Božjo hvalo in čast oznanovati. Lipa je gotovo eno izmed nar častitljivših dreves, posebno kadar stoji kosata v svojem cvetji in ima na tavzente veselih in marljivih gostovavcev, pridnih čebelic, ktere pita s svojim sladkim medom, — zraven tega pa vse na okrog silo ljubeznjivo in prijetno svoj duh razširja. V tem je res lipa živa podoba človeka, kteri je bogat z obilnimi čednostmi in tudi druge z njimi obogatuje. Mehki lipov les je pripraven za oltarne podobe, tedaj hvali lipa Gospoda po cerkvah; je dober tudi za mnogotero hišno orodje, — tedaj hvali lipa po hišah in hramih Gospoda. Lipovo liče ali spodnji lub je dober za mnogotere pletenine, pastirske plajše zoper dež (šepunc) itd.; tedaj lipa hvali v slabem vremenu Gospoda. Lipovo cvetje je poseben pomoček zoper razne bolezni: tedaj hvali

*) Iz dogotovljenega šmarničnega rokopisa, v kterem je razlagan -pev treh mladenčev v ognjeni peči na Babilonskem. Vr.

lipa v bolezni Gospoda. Zernje z lipovega cvetja je dobro za olje; tedaj lipa hvali po kapelih, pred križi in znamenji in po človeških stanovanjih Gospoda. Košato in gosto lipovo perje daje popotniku naj ljubeznivši senca poleti: tedaj hvali lipa v vročini Gospoda. Vender se pa dobro varujte, da kdo pod lipo ali drugim drevesom v senci ne obsedi, kadar ga dolžnost veže v cerkev k Božji službi iti, bodi si postavim na Dobrovi, ali na Rožniku, ali pri kateri koli cerkvi. Zakaj pri taki priložnosti bi bila lipova senca za vašo dušo smertna senca! Lipa doseže visavo 60—70 čevljev in tudi globoko v zemljo seže: tedaj lipa hvali na višini in v globočini Gospoda. Pravijo, da se to drevo ohrani 500—1000 lét: tedaj lipa od rodú do rodú hvali in poveljuje Gospoda. Imenitno je še tudi posebno to, da lipa je že od silo davnih časov pravo slovensko drevo, in je bila že našim davnim sprednikom nekako posvečena in posebno častitljivo drevo *).

Lipa je pravo slovensko drevo: tedaj hvalite vsi Slovenci Gospoda; poveljujte ga čez vse na vekomaj!

Pogovori od spovedi.

Spisuje M. Smolej.

(Dalje.)

Uradnik. Besedovati res dobro znate, in vam ni lahko priti na konec; vender pa nikar še ne mislite, da je že pravda vaša dobljena. Bodi si tudi temu tako, kakor terdite, da je namreč Kristus res po besedah pri sv. Janezu, na katere se posebno opirate, apostelnom in njih naslednikom podelil posebno oblast grehe odpustati, vender ni nikjer zapisano, da bi jim bil zapovedal v spovednice hoditi in posebne spovedi vernih sprejemati, kakor tudi vernim ni nikjer ukazano k spovedi hoditi in se svojih grehov posebej in na drobno obtoževati. Kristus le splošno od odpusanja govori in nikjer z besedico ne omeni posebne spovedi, katera se toraj s sv. pismom tudi nikakor zagovarjati ne more.

Zdravnik. Lejte, tudi meni so že enake misli dohajale. Gospod, ki nam greh odpuša, in edino le odpustiti more, je vender le Bog. Bog pa je vsegaveden in mu je greh znan, ko ga storimo in preden se ga se obtožiti moremo. Al bi ne zadostilo toraj, ako bi grešnik pred spovednikom kot Božjim namestnikom kar le sploh za grešnika se spoznal in ga v Božjem imenu za odvezo prosil, in ne da bi bilo potreba po spovedniku Bogu posebej naštevati, kar že poprej vé.

Gospa pastorjeva. Tu ste pač res pametno govorili. V resnici le tisti, ki hoče Bogu njegove lastnosti kratiti, more še posebno spoved zagovarjati. Jasno je tedaj tudi, da nikakor ni potrebno in prav, da katoliški duhovni svojo radovednost v spovednicah pasejo in vse skrivnosti zakonov, hiš in družin zvediti si prizadevajo.

Duhovni pomočnik. Ne zamerim in ne čudim se vam, gospá, da govorite kakor umete, in ker sem o radovednosti in kratkočasovanji, ki ga katoliški duhovni kot spovedniki imajo, zadosti že poprej povedal, da bi bilo po pameti misliti, da si tega nihče več omeniti ali celo očitati ne bode upal, me zdaj le eno še mika vas poprositi, da bi namreč nam razodeti blagovolili, koliko takih zakonskih skrivnost in skrivnost od hiš in družin ste li od katoliških duhovnov že zvedili? —

Čuditi pa se moram vama, gospoda, in vajnim

celó malo premišljenim besedam, posebno vam, g. zdravnik, ki ste katoličan in govorite v resnici kakor bi bili res k nekatoličanom v solo hodili! —

Bog je vsegaveden, pravite, ki so mu vsi naši grehi znani in jih toraj tudi odpustiti more, in ne da bi se mu po spovedniku posebej naštevati. Res, Bog je vsegaveden, v tem imate prav; pa g. zdravnik, Bog je tudi vsegamogočen in bi toraj tudi bolnika brez zdravil in zdravnika ozdraviti mogel; povejte mi vender, zakaj li tega ne stori, marveč zapoveduje, da naj se jih človek v bolezni zvesto poslužuje (Eccl. 38). Bog je tudi neskončno usmiljen, zakaj li ne odpuša grešniku brez kesanja, poboljšanja in pokore? Glejte, v kakošne nasprotnosti naspriselje logika vaših besed! — Pa še več. Ako bi n. pr. kdo k vam prišel in vas poprosil, rekoč: Gospod zdravnik, bolnika imam, dajte mi toraj iz tega ali unega predalčka to ali uno, katerokoli si bodi zdravilo, da se ga bolnik posluži, ter ozdravi. Kaj ne, skoraj bi se nad njim razsrdili in nevoljni ga zavernili, rekoč: bedak! ali mar meniš, da je vsako zdravilo za vsakega bolnika; naznani mi prej, katera bolezen tare bolnika, in če tega ne veš in povedati ne moreš, grem sam k bolniku, da potrebno zvém in mu potem še le primerno zdravilo pripraviti morem. Vi bi tedaj sami k bolniku šli, kakor ste danes prišli k bolnemu Andreju. —

Zdravnik. Že se mi zdi, kam da merite, bo pa že spet mogla vaša obveljati. —

Duhovni pomočnik. Veseli me, da me umete, pa dopustite, naj v bolji porazumljenje namenjeno besedo izgovorim.

Vi tedaj greste k bolniku, ga poprašujete po tem in unem, tipate žilico, gledate na jezik, terkate in poslušate morebiti tudi še na persi, vse to, kaj ne? iz tega namena, da bi bolezen dobro spoznali, primerno zdravilo pripraviti in bolnika podučiti mogli, kako naj se vede in derži, česa naj se posebno varuje in ogiba, da bo ozdravel in ozdravljen spet v bolezen ne zabredel. Prilika je vsakemu lahko razumljiva. Kakor vi za telo, ravno tako je duhoven zdravnik za dušo, njegova lekarnica je zraven šole in prižnice posebno spovednica. Kar veljá toraj za vas, ravno to tudi v dušnem pomenu veljá za spovednika. Brez pravega kesanja in poboljšanja ni odpusnja; in ravno to, da bi se grešnik poboljšal, po primernem podučnji, opominovanji in svarjenji svoj grešni stan spoznal, ga iz serca obžaloval, da bi se vedil potrebnih in njemu primernih zdravil, duhovnih pripomočkov prav poslužiti, da se bo v prihodnje mogel greha, grešnih priložnost in nevarnost skerbno ogibati in v dobrem sklepu stanoviten ostati in tako na duši ozdraviti, ravno to, glejte! je zraven odveze poglaviten namen posebne spovedi. Ako toraj vam ni mogoče, bolniku primerne zdravila pripraviti in ga ozdraviti, ako vam bolnik sam ali saj namesto njega kdo drugi bolezní ne naznani, je dobro ne spoznate: kako bi bilo duhovnu mogoče grešniku k dušnemu zdravju pripomoči, ako se on sam ne obtoži, svoje bolezní ne razodene in svojega dušnega stanu v posebni spovedi ne odkrije? — Glejte tedaj, kako tudi v ti zadevi kaže zdrava pamet posebno spoved kot neogibljivo potrebno.

Bog je res vsigaveden in neskončno usmiljen in bi mogel tudi brez posebnega obtoženja odpustiti; ali kdo bo Njemu predpisoval ali branil, da je odpusnje in spravo med drugimi pogoji ravno tudi na posebno spoved navezal. — Posebno lepo in umevno ravno v tem oziru sv. Avgústin († 430) govori: „Nihče naj ne reče,“ pravi on, „jest na skrivnem pokoro delam pred Božjimi očmi, zadosti je, da Tisti, ki mi ima

*) Neki Nemec sicer terdi, da je lipa pravo nemško drevo, ali ta mu ne bo obveljala; naj bo zadovoljin s svojim hrastom. (Gl. Herders lex. 3. zv. „Linde.“)

odpustiti, mojo skrivno pokoro pozna. Ako bi bilo temu tako, bi bil zastonj Kristus govoril: Kar bote odvezali na zemlji, bo tudi v nebesih odvezano, in bi bil zastonj cerkvi oblast ključev izročil. Ni toraj zadosti le pred Bogom se obtožiti, ampak obtožiti se je potreba tudi pred temi, ki so od Njega oblast vezati in odvezovati prejeli.“ (S. Aug. Serm. II. in psalm., c. 1, n. 3.) Upam tedaj, da sami zdaj spoznate, da je bil vaš ugovor res malo premišljen, in da ga že same te besede razsvitljenega učenika popolnoma dostojno overžejo. (Dal. nasled.)

Romanje na Tersat.

(Dalje.)

Tersat — zaželjeni cilj našega ne premalo težavnega romanja — v zlati lepoti jutranjega solnca pred nami stoji! Bodi pozdravljeno mesto toliko raznega sladkega upanja! — Podava se z dragim pajdašem vale v snažni in svetli žagrad, in lej! star prijatelj v. č. oče vikarij naji priljudno sprejme. Pomolimo in gremo maševat. Pa naše pero je preslabo, da bi popisalo, kako de nam je pri sercu bilo, ko pridemo v svetišče in se približujemo velikemu oltarju. Skozi okno od izhoda milo soluce v njega svoje rumene žarke lije, kot de bi na viši povelje pozlačevalo častiti prestol nebeške Kraljice, pred katerim moli pobožna družina njenih pozemeljskih otročičev in se ji priporočuje. — Skeleč čut: „Stopil bom k Božjemu oltarju pred Boga.“ Povabil si se sam k mizi svojega Gospoda, hrepeniš po angelskem Kruhu, ki bo na njej zame posvečen, in ko bi te pa zadele strašne gospodove besede: „Prijatelj! kako si lesem prišel, ker nimaš svatovskega oblačila?“ — Ali tu zajeci zaupljivo serce k Marijini podobi z nebeško smehljajočimi očmi, ki jo je, po ustnem sporočilu, zmalal sv. evangelist Lukež in jo sveti oča Urban V leta 1362 na Tersat v. č. oo. Franciskanom v dar poslal. Zaupanje te spodbuda klicati: „Oh oberni, naša Pomočnica! svoje milostive oči v nas. Prosi za nas, sveta Božja porodnica! de bomo vredni obljub Kristusovih.“ In sladko upanje se spet v serce verne, de bo prijeten dar nebeskemu Očetu, ki se mu bo daroval.

Po sv. maši se prijazno povabljeni podamo v veličansko poletno obednico, kjer nas ljubi stari prijatli in znanci prav priserčno sprejmejo in z zajuterkom okrepčajo. Po tem v. č. oo. grejo vsak po svojem opravilu, mi se pa spet v Božjo vežo vernemo, svoje molitve opravimo in pobožnim čutom tek damo. Pač nekak nedopovedljiv čut spreleti kristjana na tem božjem potu, in pa toliko več, ker se njegov začetek opira na tako prečudno prigodbo. Potlej pa misel, zakaj de se je na božjo pot podal? De ga kot siromaško dete ali kaka dušna ali pa telesna potreba prižene k njegovi preusmiljeni nebeški Materi, po ktere preveljavni prošnji zaupljivo pomoči v svoji nadlogi pričakuje. In če se na obličje raznih molivcev oziramo, so nam gotovo zerkalo njihovih notranjih serčnih nagibov. Kajti, tu kleči siv mož naslonjen na svojo romarsko palico in otožno gleda v čudodelno podobo. Ubogi stari oče! nehvaležnost tvojih otrok ti serce tare, pritožil bi se čez nje, — pa misel: oh! pa so vender le moji otroci! ga prešine in — obmolkne. Globoko priklonjena zdihuje tu blede žena, ustnice se lahno gibljejo. Mati je, ki ima doma ali telesno bolnega, ali pa na posvetnem morju dušne nevarnosti plavajočega otroka. Poleg nje neka druga ženska oseba z ogerbenčenim čelom, temnimi očmi, upadenim obrazom, s suhima visoko sklenjenima rokama v Marijo stermi: — uboga vdova je. — Prišli so vsi trije k „Tolažnici žalostnih.“ — Tam v kotu, kot de bi se vsake človeške družbe bala, tiči vsa zgrudena podoba nekdanjega jeruzalemskega častnika v tempelju; — skeleča vest je prisilila v greh zabredenega se podati k „priežalihu grešnikov.“ — Ves v molitev za-

mišljen moli na kolenih šibek mladenec, hvali „Zgodnjo danico“ ki mu je dosihmal na potu zemeljskega romanja svetila in se ji tudi za prihodnost priporočuje. Cveteca devica, ki ji hvaležne solze v očeh igrajo, vsa zamaknjena v Mater Božjo gleda. „Zdravje bolnikov“ je obvarovalo njene ljube starše ali sestro — ali pa tudi lastno — človeško — serce nemile smerti. Izmed družih steguje proti Marii svoji roki ogorel mornar; njegova molitev je na pol glasna in ognjena. „Morska zvezda“ ki se ji je bil zaobljubil, ga je čuvala, ko so njega z barko vred strašni valovi v morsko brezno pogoltniti žugali. Še nekdo med množico kleči, usta se mu vedno gibljejo, pa blebata, de sam ne vé kaj, ter okoli sebe zija: je neko navadno človeče, ki ga ni pobožnost, ampak le zgolj radovednost tje pripeljala, in ki torej ni na božjo pot, temuč Bogu na pot prišel. — (Dalje nasled.)

Ogled po Slovenskem in dopisi.

Iz Ljubljane. Pretečeno nedeljo popoldne o 1^h 5 je bil tako lep in slovesen pokop, da Ljubljana malokrat takega vidi. Mil. knez in škof v spremstvu prečastitega korarstva, duhovstva in brezštevilne množice vernikov, so spremili k sv. Kristofu prečast. gospoda korarja Karola Zorn-a, viteza c. k. Franc-Jozefovega reda, infuliranega stolnega dekana, bivšega stolnega fajmoštra, dekana ljubljanskega okrožja in okrajnega šolskega oglednika, jubilarnega masnika itd. Umerli so po dolgi bolehnosti in na zadnje hudi boleznii, posebno v nogah, 22. u. m. v 84. letu svojega življenja. Ranjki, silo usmiljeni in dobrotni gospod, prvi biser duhovšine, so bili rojeni 13. kim. 1780 na Kerškem, masnik posvečeni 6. majnika 1804, služili so torej skorej polnih šestdeset let Gospodu kakor goreč in vestin masnik. Pred pokopom so nesli truplo v stolno cerkev, kjer so „Libera“ odpeli. Marsiktera solzica je tekla za to blago dušo. Bog daj duši večni mir!

„Laib. Ztg.“ ima nekatere prav mične čertice o ranjkem dekanu. V prvo je bil kaplan v Polji, potlej na Vačah. Kmalu potem ga je vzel škof Kavčič za škoflijskega kaplana v Ljubljano. Ker so bili pa škofovi prihodki pod francosko vlado močno stisnjeni, ni mogel več imeti svojega kancelerja. Čahejevo nedeljo kar neprevidoma dobi Zorn dekret za fajmoštra v Polje. Bil je povabljen h kosilu k škofu in takrat je svojo izvolitev dobil pod pertičem z napisom: „Čahej male postave, stopi hitro doli v Polje za fajmoštra.“ Tukaj je goreče pastiril 15 let, obnovil in razširil cerkev. L. 1825 kar spet ne prosivši in nepričakovano dobi od svojega nekdanjega prijatla Alojzija Wolfa poklic za kanonika „ad baculum“ v stolno cerkev. Takrat ko je bil Zorn kaplan pri škofu Kavčiču, je bil Anton Al. Wolf notar. Sošolca sta bila od mladih nog prav prijatla, in ta prijaznost se ni nikoli razderla. V Ljubljani si je Zorn pridobil z zidanjem kuple na stolni cerkvi velike zaslugе. Z njo je bila stolnica, pred 100 leti po stolnim dekanu Dolničarju (Thalnitscher) zidana, prav za prav dokončana. Njegovo neutrudljivo goreče djanje je toliko veči hvale vredno, ker je bilo vselej tiho, ponižno in brez skazovanja.

Komej je bil v grobu stolni dekan, umerje 25. u. m. mestni župan, deželski poslanec in odbornik gosp. Mih. Ambrož za mertvudom, ki ga je bil zadel nekatere dni poprej, še le v 56. letu svojega neutrudno delavnega življenja. Le en glas je po vsem mestu, kako je škoda zanj. Pokopali so ga 27. u. m. popoldne prečastl. stolni prost gosp. Anton Kos z velikim spremstvom. Spreveda se je, bi djali, vse vdeležilo, kar koli v mestu stanuje. Spremljale so ga vse šole, družbe in vradovi — vsaki posebej, čez trideset raznih kardel z mnogimi zastavami, čast. oo. franciskanov red in drugo duhovstvo, c. k. poglavar z deželno vlado, veliko naj višjih vojaških častnikov, vojaška glasba domačega polka Hohenlohe in še silo dolga versta ljudstva.

Nesli ga in svetili so mestnjani, čez veliki terg mem sv. Jakopa, po križanskih in gosposkih ulicah mem franciskanske cerkve. Vzdignili so ga ob 5ih, ob 7ih je bil v zemljo djan. Prodajalnice po mestu so bile zaperte, černe zastave po oknih so vihrale in plinove luči gorele. Pred mestno hišo so peli pevci filharmonijske družbe po nemško, na grobu pa čitavničarji po slovensko. Sploh se govori, da tako slove-nega pogreba še ni bilo v Ljubljani.

Iz Ljubljane. (Postava ali statva čistega spočetja pri sv. Jakopu.) Spominica imenitna, da le malo tacih, se ima postaviti v šentjakopski duhovni v Ljubljani med cerkvi in Virantovo hišo na tergu, namreč postava ali statva čistega spočetja presvete Marije Device. Je pa pri malo kaki napravi toliko znamenitost, kakor pri ti podobi. Znamenito je, da delo k tej podobi je bilo sklenjeno že pred 200 leti, to je, 1664, dokončana in postavljena pa je bila leta 1682; leta 1844 pa je bila zopet odmaknjena, menda zato, ker se po skorej nezmerno dolgih obravnavah niso mogli zediniti, kdo bi jo bil popravil, ko se je zugal podreti, in ker bi bilo nekterim drago, da bi se nikoli več ne bila postavila. Zdaj o dvestoletnici se ima predstaviti tedaj ta preimenitna podoba naj berže in nar bolj na prizadevanje ondotnega gosp. fajmoštra Fr. Hrovat-a. Postavila pa se bo tako, da bo imeniten spominek za celo mesto. Delo bo dobil domači kamnar gosp. Toman, kakor je znati. Kamni pod stebrom bodo s Krasa; steber je ze narejen iz marmorja na Lesnem berdu pri Verhniki; lepo rudečkaste barve je. 14 cevčev in 2 palca visok. Zokelj je nov že izdelan, kapitl (nadglavnik) poprejšnji.

Posebno imenitnost temu znamenju bo delal vkladni kamen, ki so ga gosp. fajmošter Hrovat dobili iz Jeruzalema in je prav z Oljske gore usekan. Ta kamen, bel marmor, zdaj shranjen pri gosp. fajmoštru šentjakopskem, je 17 palcev dolg, 11 p. širok, 9 p. visok. Take znamenitosti gotovo nima kmali ktero mesto na dolgo in široko. Spričalo z jeruzalemskima pečatom pravi: *Lapidem hunc, qui fiet auspiciis in fundamento aedis Sacrae, vere sectum fuisse de vertice Oliveti montis, per appositionem parvi et magni Sigilli Terrae Sanctae, ratum esto. Hierosolymis, VI. Kal. Martias MDCCLXIV. Fr. Camillus a Mutiliano, Terrae Sanctae a Secretis.* To je: Da ta kamen, ki bode vkladnik svetemu poslopju, je res usekan z verha Oljske gore, to naj poterjuje pritisnjeni veliki in mali pečat Svete Zemlje. V Jeruzalemu, 24. sveč. 1864. Br. Kamilo žl. Rutiliano, tajnik Svete Zemlje.

O tej priliki naj pristavimo tukaj tudi napise tega starega znamenja, iz katerih se dá marsikaj posneti. I. *Dei Matri Virgini Status Carnioliae. Pos. ex Voto.* To je: Božji Materi Devici postavili Kranjski stanovci iz obljuje. — II. *D. O. M. Mariae Deiparae V., quae concepta sine macula originis, suppedanae Lunae triumphatrix an: MDC:LX: IV. Ottomanicam Lunam a Finibus Patriae averuncavit. Voti Rea Provincia Carnioliae, jurata ejusdem Purae Conceptionis Propugnatrix M. P. anno M:D:C:L:XXXII.* To je: Bogú Najboljšemu, Najvišjemu, Marii Devici Božji Porodnici, ktera, brez izvirnega madeza spočeta, zmagovavka podnožnega mesca, je l. 1664 otomanski mesec od mej naše domovine odgnala, je Kranjska dežela, prisežena varhinja Njenega čistega spočetja, z obljubo zavezana, ta spominek postavila l. 1682.

Iz tega se očitno vidi, da bi mesto ne delalo počeno, ako bi ne ohranilo spominika, ki so ga očetje iz hvaležnosti postaviti sklenili in iz obljuje postavili, in nič čedno se ne poda, da se je mogla Neomadežana toliko vojskovati za svojo pravico, kar zapisniki iz poprejšnjih let obilno poterjujejo. Obljuba pobožnih sprednikov bi se gotovo ne mogla brez kazni prelomiti; velike hvale vredno pa je

prizadevanje, da se ta podoba zopet postavi. Zavolj dvestoletnice mislijo v. č. g. fajmošter delo še letos pričeti. Stalo bo nekakih 6000 gld. Denarja je dozdej 1800 v popirji in za 1050 gld. zaveznic. Vidi se tedaj, da bo še veliko treba, upati pa je toliko bolj, da se bo tega dela vsih pet duhovnij vdeležilo, ker bo znamenje patronov vsih pet mestnih fará pred oči stavilo. Na 4 ogleh podnožja bodo namreč podobe sv. Nikolaja, sv. Petra, sv. Jakopa in sv. Janeza Kerstnika. Kakor je bilo torej to znamenje v začetku spominek celega meta, tako bo tudi nadalje, ko bo v novo postavljeno...

Da se pa Ljubljančanje še bolj prepričajo, kako imenitno je to znamenje, naj povemo še nekatere pobožne opravila, ki so bile z njim v zvezi. Deželni stanovci l. 1664 so bili sklenili praznik Marijnega čistega spočetja vse prihodnje čase praznovati in v predpraznik se postiti, znamenje čistega spočetja postaviti, vsako leto procesijo napraviti iz stolne cerkve k znamenju in vsako saboto litanije pred podobo čistega spočetja dati opravljati. Ker se je pa bilo to do l. 1722 iz raznih vzrokov opustilo, torej so stanovci v deželnem zboru 13. roznika 1722 vstanovili, da naj se te pobožnosti nadaljevajo in dobili so tudi od mil. škofa k temu poterjenje. Procesija v god čistega spočetja je šla ob treh popoldne iz stolne cerkve, pred podobo so bile pete litanije in potem se je vernila v stolnico nazaj. Stanovci v vstanovnem pismu 4. grud. 1722 prosijo, da naj bi jo ali sami škof vodili, ali pa kacega korarja k temu povabili. Ob vsih velikih Marijnih praznikih so bile ravno tamkaj pete litanije z muziko, in še marsiktere določila so v imenovanem pismu.

Iz Ljubljane. „*Technisches Polyglott-Onomasticum in sieben Sprachen (nemško, laško, francosko, angleško, slovensko, latinsko, greško, s furlanskim narečjem) von Jos. Vuk, Weltpriester ect. ect. in Görz,*“ natisnjen v Terstu 1864. Tega dela, ki bo dalo knjigo kacic 400 strani v veliki osmerki, sta dozdej na svitlem 2 zvezčica po 3 pole. Tacih zvezčičev bo osem po 50 kr., in vsak mesec izide eden. — To delo je mično za jezikoslovce in koristno za vse, ki imajo z mnogoterimi narodi opraviti. Ker si je pa gosp. pisavec že prizadjal besedujak v toliko olikanih jezicah na svitlo dati, bi se bil gotovo štir- ali petkrat bolj razširil, ako bi bil k slovenskim besedam pristavil še kako dvoje ali troje drugih slovanskih narečij, in tudi madjarščine ne opustil, ki zdaj noben zveden ne bo več tajil, da je olikan jezik, kterege več milijonov Avstrijanov govori. Sicer pa opomnimo samo to, da iz tacih del se brezstrastni človek z estetičnim čutilom nar ložej uči in prepriča v katerih jezicah je večkratnost, gibčnost, lahkota in lepota. V poskušnjo naj denemo tukaj precej prvo besedo iz tega poliglotta; sodniki naj bodo bravi sami. „*Aalfänger*, (Aalverkäufer); ital. pescatore d'anguille; furl. peschiador di anzilis; (l. peš-čador d' anzilis); franc. un pêcheur d'anguilles; angleško an eels-catcher; slovensko: jeguljar; latinsko piscator anguillarius, anguillarum piscator, anguillas capiens et vendens; greško *εγγλινούθρας, ὁ ὁ τὰς εγγλινὰς διαπωλῶν.*

* Močno se zviša lepota majnikove pobožnosti, ako so zraven lepih cerkvenih tudi altarji mično osvetličeni in ozaljšani. Za šmarnične olepsave in druge cerkvene lepotije in priprave se sme priporočiti gosp. Fr. Oreškova zaloga (v špit. ulicah), ki ima šopiče ali pušeljce, vence za bandera itd. na zbiro in mnogotere velikosti in podobe.

♀ **Iz Gorotana.** (Nadalje.) — Cerkev sv. Petra stoji na stermem homcu tikoma mogočne Drave. Zares prav na lepem kraju stoji in o spomladanskem in poletinskem času mora tu kaj prijetno biti. O zimskem času pa je morebiti malo drugače, vsaj po stermem klanecu se nam je pot tako težavna in celo nevarna zdela, da smo nehoté z glavo majali, kako da morejo tako ledeno pot imeti vzlasti o času, ko so duhovne vaje, in se nihče ne potruji, da bi vsaj

ledene ploše nekoliko potolkel ali razbil. Se celo berače sem o tem tožiti slišal. Krog cerkve se sprostira pokopališče, kakor pogostoma tudi drugod še, kjer je po starem. Ravno so prinesli merliča ter ga po navadi pred cerkvene vrata „na pare“ postavili. Žlahtniki bližnji in daljni so krog njega zbrani, ga kropé in molijo za dušo rajučega, da duhovšina pride in ga v cerkev prenese, potem po navadnem obredu pokopljejo. To pa opomnim zato, ker že davno nisem pri kaceu pogrebu na kmetih bil. V ces. stolnem mestu in v njegovi okolici se vse nekako drugače godi. Duhoven opravi navadno v cerkvi molitve in če je kak velik pogreb, gredo potem „s procesijo“ trikrat po cerkvi krog in krog, potem pa se po dokončanih molitvah duhoven ali duhovni poslové, in pogrebci sami spremijo merliča ali peš ali pe-ljaje se na pokopališče. Tukaj pa navadno (se vé da pri nižjih pogrebi) preden se poslové, kak srenjsk služabnik, ali kakor ga imenujejo, „Grundwächter ali Gemeindediener“ v praznični obleki vstane ter z debelim ginjačkim glasom množici naznanja, kdo da je ravno zdaj pokopan bil, kako lepo je živel, v koliko zgubo je domačim in drugim sploh, in da se vsim znancem in prijatom v molitev in v pobožen spomin priporoča. Druzi govoro ni, razun pri krivovercih in starovercih, ali pa tudi, če se pokopuje duhoven, ki je imel visoko cerkveno čast (po navadi pa v cerkvi že). Vendar se na kmetih vse nekako bolj ginjačivo in pobožno godi, ker so tudi naj bližnji sorodniki pričujoči kar, se vé da, pri mestih in gospódi ni navada, kjer kakor hitro kdo oči zatisne vsi nagloma od njega zbeže ter ga drugim izročé, da mu zadnjo čast skazujejo. Protestantje pa še semtertje hočejo, da bi posebno katoličani njihove mertvece na pokopališče spremljali, tudi celo po katoliškem obredu, češ, da je to vse jedno, in da se po splošni zapovedi keršanske ljubezni že samo po sebi razume! — Ob 10 stopi č. vr. oče Lazarist na leco, ter začne govoriti z ginjačkim bolj tihim glasom od pokore in poboljšanja, od grešnikovega stanú, se vé da v slovenskem jeziku, tako lepo in prijetno, da ga je vse z veseljem in tiho pobožnostjo poslušalo. Mislil sem si pač tu, kako se je od nekaj časa sem vse nekako spremenilo, kako lepo že zdaj mili nam slovenski jezik iz ust naših častivrednih pridigarjev tece — zdaj kakor rahlo šumljajoč potočič, zdaj pa tudi kakor bolj dereča in šumeča reka — brez spotikljeja in tujih nerazumljivih besedi in stavkov. O, slovensko ljudstvo že dobro razume lep govor, in ga vé tudi bolje ceniti od pokvarjenega in s težko sapo in s trudom iztesanega ter hudo z katerimi koli „sprahami“ namešanega jezika! Ker mi ni bilo dolgo tam bivati, sem se po opravljeni pobožnosti zopet proti mestu napotil, vzemši slovo od lepo malane in prijazne cerkve z visokim zvonikom in vbranim zvonjenjem. Zopet je bilo dosti ljudi na poti. Štajerec je po vsem nekako gibčen in vesel, razodeva ga že v tem jeziku njegov, ki se mehko glasi brez terdobe ali potegljivosti. Podoben je tako bolj Dolencu, Ipavcu in sploh Primorcu, ne tako pa Gorencu in Korošču; ali ne zavolj tega, kaj pravite? ker onadva ne obdelujeta vinskih goric, ampak le bolj terdo zemljo in kopljeta semtertje po rudnih jamah rudo vsake baže? Za pijačo jim je le bolj voda (ali studencina), ki iz skalnatih gor izvira, le poredkoma kdaj in bolj za praznike in druge posebne priložnosti se ponuja „majolika“ ali kupica rumenega vinca, ki je pa drago, morebiti tudi slabo in kdo vé, kako zbrozganano, da imata kupec in kerčmar veči dobiček. Ljudje naj pijó, kar čéjo, češ, sej je vse dobro zanje! Zato se pa tudi zmiraj bolj čuje, kako se sem tertje, posebno v hribih, žganja in žganjice sploh poprijemajo, kar ni dobro znamuje za ljudsko нравnost, ker po žganji hira človek in hira denarnica njegova, dasiravno „glažek“ malo velja, pa zato tudi malo izdá, in ga je vedno bolj treba ponavljati! Treba pa je še, da se tej žganjski kugi tako ali tako okom stavi in ljudstvo dušne in telesne nevarnosti obvaruje. S takimi mislimi smo prisli zopet v mesto Maribor.

Iz Maribora, 25. aprila. Nemila smert je tudi v vinogradu lavantinske škofije pretečeni teden nadepolno mladiko utergala, pa kakor v Boga zaupamo, le zato, da jo je v lepši vert nebeskega raja presadila, za ktereja je dozorela. Umerl je v našem semenišu 19 u. m. po dolgem bolehanju za svoj poklic ves vneti bogoslovec 4. razreda. Simon Megla, rojen v šent-Lenartu pri Veliki nedelji 8. oktobra 1839. Že tako blizo zaželenega cilja, ni imel druge želje, kakor včakati še prelepega dueva perve sv. meše; ali kakor se kleriku spodobi, sprejel je tudi ves vdan britki kelih takó rane smerti, ker takó je bila volja Božja; in zato se veseli nadjamo, da je pristet častitim korom sv. levitov, kateri tam gori strežejo velikemu duhovnu Jezusu Kristusu pri tisti daritvi, ktero vekomaj za nas opravlja pred tronom sv. Očeta, kjer „vedno živi, da za nas prosi in se za nas kaže obličju Božjemu.“ (Hebr. 7, 25. — 9, 24.) — Občna ljubezen in občno omilovanje mu je pripravilo lep in častitljiv spredn na pokopališe. Razun bogoslovcev, vseh bogoslovskih učiteljev, prečastitih stolnih kanonikov in mnogo drugih duhovnov, so spremljali spredn, ktereja so sami stolni dekan vodili, učenci normalnih in gimnazijskih šol in obilno vernega ljudstva. Bogoslovci, kateri so z enako ljubeznijo v bolezn kakor pri mertvaškem odru pri svojem tovaršu čuli noč in det, in ga na lastnih ramah k pogrebu nesli, so mu še tudi na grobu pred pogrebom prelepo latinsko, po pogrebu pa slovensko pesem za milo in premilo slovo zapeli; drugo jutro pa zopet prečastiti g. stolni dekan v cerkvi sv. Alojzija slovesne zadušnice za njim opravljali. Naj počiva tedaj v miru in naj bo naš priprošnjik pred Bogom.

To žalostno novico pa naj spremljajo druge veselejše. Ko so milostljivi knez in škof svojo duhovništvu naznanili, da želijo vtemeliti vstav v pomoč doslužnim in onemoglim dušnim pastirjem, so pristavili, ako se oglasi 200 družnikov, se bo družba spoznala za vtemeljeno. In glej, ni se jih oglasilo le kar 200, ampak skorej vsi duhovni brez razločka so se tej ljudomili družbi pridružili. Kakor zapisniki kažejo, bodo znesli ročno zdaj že letni dohodki nad 1000 gld. Tudi sicer je došlo tej blagi napravi že nekoliko milošnje. Bog naj jo blagoslovi in ohrani!

Prihodnjo nedeljo prevzamejo častiti očetje frančiškanskega reda iz graške provincije predmestno slovensko faro Matere Božje v Marburgu, ktero spremembo so že pokojni knez nasnovali, pa izpeljave ne včakali. Nove dušne pastirje bode faranom predstavili preč. g. stolni farmešter in okrožni dekan J. Kostanjevec. Nova družina bo imela 7 udov; štiri očete, med katerimi so trije Slovenci, in 3 brate. Tudi je prišla te dni od deželne namestnije v Gradcu določba, da nema kaj zoper to, da šolske sestre prevzamejo dekleško šolo za uboge otroke, ki jo je vpeljala go-spejska družba. Prihodnjo jesen utegnejo te hčere sv. Frančiška, ki pridejo tudi iz Gradca, to šolo prevzeti. — Šmarnice se bodo tudi to leto v dveh cerkvah obhajale: v nemškem jeziku v stolni cerkvi, v predmestni farni cerkvi Matere Božje pa v slovenskem jeziku.

Prihodnji teden se začnejo tiskati „Drobtinice“ za to leto, ki bodo prinesle zopet nekoliko dragocenih bis-erov iz zapuščine pokojnega kneza Antona Martina. — Njim v spomin se je kupil tudi za 205 gld. prelep kelih v gotiškem zlogu iz čistih dohodkov njih nemškega življenjopisa za semeniško cerkev sv. Alojzija, v ktereja je jako razvidno vrezan napis: Memento Antonii Martini Slovencis. Donatisnjen je tudi drugi natis njih slovenskega življenjopisa po lanskim „Drobtinica“, kateri se dobiva pri pisatelju po 36. kr.

Kaj je kej norega po širokem svetu?

Cesar Maksimilijan I je prišel 17. u. m. s cesarico in 50 osebami svojega spremstva v Rim. Sprejel je bil slo-

vesno z veseljem vsega prebivavstva, ker cesarja Maksimilijana vse spoštuje, tudi celo italianissimi. Drugo jutro ste bili veličastvi pri sv. maši v podzemlejski kapeli pod cerkvijo sv. Petra, kjer so svetinje sv. Petra in Pavla. Maševal je mlgsp. Nardi, davni prijatelj Njih veličanstev, ki ju je tudi povsod po Rimu spremljal. Opoldne sta se podala cesar in cesarica pred sv. Očeta in sta bila pri njih nad celo uro. Tisti dan do večera sta prejela cesar in cesarica tudi obiskovanja vseh rimskih imenitnost; v večer pa se kmali umaknila, ker drugi dan sta prejela sv. Rešnje telo iz rok sv. Očeta. 20. u. m. sta z družbo vred zopet Rim zapustila in se na barki „Novari“ podala proti Mehiki *).

V Londonu se je pričel pogovor zavolj šlesvik-holšteinskih homatij. Nasvetvano je bilo, da naj se boj na suhem in na vodi ustavi, dokler se primirje ne sklene, samo zapertje pristanov naj ostane. Kaj bote Avstrija in Prusija na to rekli? Predlog je očitno Danii v prid, ktera bi o primirju vendar smela nemške barke premsati. Francija, Anglija, Rusija in Svedija si tedaj v komolce delajo, za Rusijo ne vedo, kam se bo nagnila, torej od konferencij nič ne pričakujejo. Zo vpijejo časniki, naj bi nemški poslanci rajši London precej zapustili, „kjer le samo z nemškim Mihatom burke uganjajo,“ kakor pravi „Wien. Ab. P.“ — Po drugi strani pa zopet govoré, da je Napoleon naredil angleškemu kraljeviču iz Wales-a černo piko, ker je roparja Garibalda z obiskanjem počastil. Enkrat bo Anglija svoje bratenje z rovarji gotovo plačala. —

Potem ko so undan Prusi glasovite Dupelne Dancem z napadom vzeli, je zdaj zopet precej enotero, razun da Prusi sčasoma zmiraj dalje v Jutlandijo tišijo.

Lesniki, jabelka in lesnika.

Piskree laške svobode. „Commercio“ v Florencu 9. u. m. piše: V nedeljo-večer je bil duhoven Fr. Burati poklican, da naj berž gre nekega bolnika v sv. olje devat. Hiti s fantičem, ki se je jokal, kar se mu nekdo pred obličjem zadere: Viva Mazzini! potem bruhne neko krivoversko bogokletev, pa spet drugo in še le — zmiraj ponavlja: Viva Mazzini! Duhoven nič ne odgovori v skerbi, da bi bolnika s sv. oljem ne zamudil. Ali čez malo stopinj ga nekdo mahne po glavi, pa drugič, in tretjič — zmiraj hujsi. Duhoven se ozre, pa hiti berž naprej, toda spet ga zadene nov mahljej po glavi in ob enem ga tako sune, da se v nezavednosti na zemljo zgrudi. Pet potepuhov je bilo, ki so ga bili napadli. Kje pa je bila policija? Policija ima opraviti s preganjanjem pridigarjev in mnihov. „Oh civiltà da canaglia!“ sklepa „Commercio.“ — Freimavrarji današnje dni vse žile strašno napenjajo, da bi vero zaterli. Gnjezdo narveči hudobije je na Francoskem. Nad Renanom, ki je udaril na kersanstvo z betom, in kateri gnoj so celo med slovenske kmete spravili, nad tem Renanom so blezo obupali, zakaj gorečnost se vsled tega le še bolj poživlja pri dobrih. Prišel je pa nekaki roman „Maudit“ z Julijanovim orožjem, kateri trobenta „prostomiselnost“ v Cerkvi. Le-tà udarja na svetno vlado papežev, na jezuite, na prisilnost rimskomislečega škofovstva v razmeri z nižjim duhovstvom, na „klerikalni“ tisk; poganja se, češ, za „poduhovljenje“ Cerkve in za odrešenje od vse „posvetne ropotije“ (rešiti hoče namreč Cerkev vsega posestva in premoženja, kakor se godi po Laškem); napenja se, da naj bi se Cerkev zaročila z napredvajočim duhom časa, tako namreč, da bi se svojega duha znebila (malo po Prutekovo); pcha se

* Ker bo to ime Mexika zdaj pogosto na versti, se mora pisava ustanoviti. Mexika in Mejika je dvojna razločna španjska pisava. X in j pa imata v španjolskem ravno tisti glas, namreč zlo kakor naš h; torej nam bo nar boljše kazalo pisati Mehika. Italijani pišejo Mesiko, ki se sicer lepsi glasi, pa je vendar viditi manj resnico.

zato, kako naj se Cerkev čista ohrani in jo želi (po protestansko) otrebiti vseh pridevkov, kateri češ da iz Rima izhajajo (galikanizem). — Obresti angleškega deržavnega dolga so od l. 1764 narasli od 4,600.000 na 26,200.000 liber šterlinov. — Neki protestanski pastor v Flensburgu na Šlesvik-Holšteinskem, ki ni nevarno, da bi kdo tolerancijo za njim metal, je rekel svojim prijatom: „To je pa vender čudno, ta katoliška cerkev! Ravno ko človek misli, zdaj se mora koncu bližati, se zopet pomladi in rodi nove prikazni in nove stvarjenja, ki djansko v življenje sežejo in jo torej vkoreninijo. Jest, ki ne verujem v nikakoršno naključje, spoznavam čudno pirkazen tudi v tem, da je toliko redovnih ljudi prišlo v naši vojvodini, in da so se vedili tako naglo vstanoviti in delavnost dobiti. Bojim se, da te sestre (usmiljene) bodo v rokodelstvo segale našim bratom (pastorjem), kateri že tako niso v nar boljši koži. Kar naši učijo z besedami, skazujejo une v djantji. Ktera pridiga bo imela več moči, naj drugi sodi!“ —

Duhorske spremembe.

V ljubljanski škofii. Gosp. Jan. Stritar, mestni kaplan pri sv. Jakopu v Ljubljani, pride za kuratnega beneficata v Šentvid pri Zatičini; — Gosp. Jan. Tomazin namesto njega k sv. Jakopu; — gosp. Jan. Zagoda s Sorice na Trato; — gosp. Mart. Indof s Poljan nad Loko v Rovte. Umerli so: 16. u. m. gosp. Juri Peče, lokalist v pokoju v Polomu. 22. u. m. gosp. Karol Zorn, stoljni dekan in korar itd. v Ljubljani (gl. Ogl.); — 26. u. m. gosp. Flor. Mulej, fajm. v Hinah. Hine so torej 28. u. m. razpisane.

V terzaški škofii. Gosp. Val. Matjan je izvoljen fajmoster v Risanu, g. Jan. Mican pa v Kringi. Umerl je g. Jož. Uršič, duhoven v pokoju. (V poprejšnjem listu naj se bere „Nesič“ nam. „Mesic“ in „Bahor“ nam. „Baroh“.)

V lavantinski škofii. Za farmestre so postavljeni čč. gg.: Francišk Mak v Šmartin v rožni dolni. — Francišk Lorenčič v Malo nedeljo, Karol Ripšelj v Loko. Prestavljeni so gg. kaplani: Melhior Goličnik v Tinje. — Jernej Guzej v Šmarje. — Jakob Pečnik v Marenberg. — Joan Nep. Kunej v Slivnico pri Celji. — Francišk Petan v Rogatec. — Joan Košar v Ulimje. — Francišk Švare v gornjo Polskavo. — Benedikt Juri v Sevnico. — Joan Stiper v Muto. — Blaž Trunk v št. Lorenc v sl. g. — Jakop Holc v št. Andrej v sl. g. — Jakop Kolednik v Malo nedeljo. — Juri Čurin, v Svičino. — Mihael Milošič v Negovo.

Dobrotni darovi.

Za duhovsko matico. Gosp. Mih. Horvat 5 gold.

Za Riharjev spominek. G. Mih. Horvat 1 gold., g. Ant. Klemen 1 gold.; neimenovan gosp. 10 gold.

Za gosp. Pirca. G. M. Aleš, rokodelec 5 gold.; — nektere device 4 gold.; — neimenovan gospod 3 gold.; — gosp. R. — k 10 gold.; gosp. in neka dekla 5 gold. — Iz Zaliloga 1 gold.; dobra roka 3 gold.

Za afrik. misijon. Iz Zaliloga 4 gold. (Tudi za brat. sv. Det. prej. 7 gold.)

Pogovori z gg. dopisovarci.

G. M. M.: Mi v „ci“ nismo tako hudega pomena našli, tudi drugi vzroki svetvajo v to reč ne drezati v naših okolišinah. — Vč. g. K.: Bomo skusili drugo pot. — G. J. B. v C.: Gosp. Bl. t-r pride sam o Bink. v vaše mesto, in tedaj se zamorete dogovoriti. — G. — ar v M.: Bo kmali; hvala za poslano! — G. H. v T.: Serčna hvala! J. k. Podk.: Naredite le napis na gosp. P., in pismo ga bode gotovo našlo. Stanoval dosihm. na Bregu, posihm. pri „Zvezd. sprehaj.“ —